

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

ΤΟΜΟΣ ΚΖ΄.

Συνδρομή ἑτησία: Ἐν Ἑλλάδι φρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20.— Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου ἑκάστ. ἔτους καὶ εἶναι ἑτήσιαι.— Γραφεῖον Διευθ. Ὁδ. Παρθενιαγείου 14.

12 Μαρτίου 1889.

ΧΡΟΝΙΚΑ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΣ ΤΟΥ ΘΩΩΝΟΣ

Ο ΠΑΠΟΥΛΑΚΗΣ

Δ΄.

(Συνέχεια).

Ἐρχομαι αὐτοῦ κατὰ τῆς Ἀγγλίας. — Ἐνέργεια καὶ συγγράμματα αὐτοῦ. — Ὑπόληψις αὐτοῦ παρὰ τοῖς Φιλορθόδοξοις. — Αἱ πολιτικά του δοξασίαι — Κληρικοί καὶ λαϊκοὶ συνέταιροι. — Τὰ μοναστήρια καὶ τὰ ἐν αὐτοῖς κυκλοφοροῦντα βιβλία. — Τὰ δώδεκα κεφάλαια τοῦ Ἐπισκόπου καὶ οἱ στοχαστοὶ τοῦ γέροντος Σπύρου. — Σύμβολα τῆς Ἐταιρίας. — Σχέσεις Παπουλάκη πρὸς τοὺς Φιλορθόδοξους. — Σημασία τῆς Ἐταιρίας. — Ἡ ἀνεξίτητος καὶ ὀσταυρωμένος ἀλέκτωρ. — Ἀναβρασμὸς ἐν Ἀθήναις.

Ὁ Κοσμάς Φλαμιάτος οὗτος, ὅστις τοιοῦτο διαδραματίζει πρόσωπον μεταξὺ τῶν Φιλορθόδοξων, ἦτο Κεφαλλήν, ἐκ τῆς ἐπαρχίας Σάμης καταγόμενος καὶ ἐν Πάτραις ἀπὸ τινων ἐτῶν ἀποκατεστημένος, ἀνὴρ μετριωτάτης παιδείσεως, θρησκομανῆς, ὑποκείμενος εἰς ἀσκητικὰς ἐξάψεις καὶ ἐσκοτισμένον ἔχων τὸν νοῦν ἐκ τῆς ἐνδεδεχούσης ἀναγνώσεως τῆς δυσπέπτου τῶν συναξαρίων ὕλης καὶ ἐκ τῆς ἀσχολίας αὐτοῦ περὶ τὴν ἐξήγησιν τῶν χρησμῶν τοῦ Ἀγαθαγγέλου. Ἐτρεφε μίσος ἄσπονδον πρὸς τὴν Ἀγγλίαν, ἴσως διότι ἡ προστάτις τότε αὐτῆ δυνάμις τῶν Ἰονίων νήσων αὐστηρῶς εἶχε καταστείλει τὸ ἐν τῇ ἰδιαιτέρᾳ του πατρίδι στασιαστικὸν κίνημα τοῦ 1848· διότι αἱ περὶ Λουθηροκαλθίνων γελοῖαι αἰτιάσεις του καὶ αἱ δῆθεν προσηλυτιστικαὶ ἐνέργειαι τῆς εἰρημένης δυνάμεως οὐδεμιᾶς ἔχονται ὑποστάσεως, ἀφοῦ καὶ ἐν αὐτῇ τῇ Ἐπτανήσῳ, ἐνθα ἡ Ἀγγλία ἦτο κατὰ τύπους μὲν προστάτις, πράγματι δὲ κυρίαρχος ἐπιμελῶς καὶ ἐμφρόνως αἰετοπετὴ ἀπέσχε πάσης ἀναμιξέως εἰς τὸ θρησκευτικὸν τοῦ λαοῦ φρόνημα. Ἴσως ὅμως καὶ ἕτερος λόγος καὶ δὴ σπουδαιότερος ὑπηγόρευε τὴν σφοδρὰν ταύτην ἀντιπάθειαν τοῦ Φλαμιάτου κατὰ τοῦ ἀγγλικοῦ ἔθνους· ὁ Φλαμιάτος ἦτο ἐμμανὴς Ἀγαθαγγελιστής, ὡς τοιοῦτος δὲ ἦτο ἀφωσιωμένος εἰς τὴν Ῥωσσίαν, πρὸς τὸ «ζακθὸν γένος», ἐξ οὗ προσεδόκα κατὰ τὰ χρησοδοτηθέντα σωτηρίαν καὶ ἀπολύτρωσιν,

ἡ δὲ Ἀγγλία οὕσα ἐν τῷ πεδίῳ τῆς κατὰ τὴν Ἀνατολὴν πολιτικῆς ἢ φυσικῆς ἀντίπαλος τῆς Ῥωσσίας ἐπόμενον ἦτο νὰ ἐπισύρῃ τὴν δυσμένειαν αὐτοῦ καὶ τὴν καταφορὰν. Ὁ Φλαμιάτος ἦτο ἡ ψυχὴ καὶ τὸ ἔρεισμα τῶν Φιλορθόδοξων, ἀποκαλεῖται δὲ εἰς τὰ ἐπίσημα τῶν ἀρχῶν ἐγγραφα ὁ θεμελιωτὴς καὶ τὸ κέντρον τῆς ὁμάδος. Κατὰ τινὰ ἐκθεσιν ἡμιεπίσημον τοῦ ἐπαρχοῦ Καλαβρύτων πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον, ὁ Φλαμιάτος διετέλει εἰς στενοτάτας σχέσεις μετὰ τινων μοναχῶν τοῦ Μεγάλου Σπηλαιῶ φανατικῶν ὡς αὐτὸς καὶ μετὰ τοῦ Χριστοφόρου Παπουλάκη, ἐν ὅσῳ οὗτος εὕρισκετο ἐν τῇ Ῥηθείσῃ ἐπαρχίᾳ, καὶ παρῶρα αὐτοὺς εἰς τὴν στασιαστικὴν ἐνέργειαν. Ἐχων τὰ μέσα, γράφει ὁ ἐπαρχος, διὰ τοῦ ἐμπόρου ἀδελφοῦ του, μετεβίβαζεν εἰς τὰς ἑταιρίας τῶν ἐγγραφα καὶ πράγματα ἀπὸ τὸ ἐξωτερικὸν καὶ ἰδίως, ὡς λέγεται, ἀπὸ συνεταίρους τῶν τινος εὕρισκομένων ἐν Βενετίᾳ καὶ μετὰ ταῦτα μετέβαιναν αὐτοπροσώπως εἰς ὀρισμένας ἐποχὰς τοῦ χρόνου καὶ τοὺς καθωδήγει εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ σκανδαλώδους τοῦτου κηρύγματος. Ἀὐτὸς ἐξέδωκεν ἐν Πάτραις φυλλάδιον ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν «ἡ Φωνὴ τῆς Ὀρθοδοξίας» καὶ Ἑρμηνείαν τῶν χρησμῶν τοῦ Ἀγαθαγγέλου, τὰ δὲ ἐκτρωματικά ταῦτα προϊόντα τῆς νοσοῦσης διανομίαν τοῦ ἔμπετε πρὸς τοὺς ὁμόφρονας πρὸς ἐποικοδόμησιν τῆς πίστεώς των καὶ πρὸς ἐξάψιν τοῦ ζήλου των. Διενήργει δραστηρίως τὸν προσηλυτισμὸν καὶ τὴν συγχρότησιν τῶν κατὰ τόπους συνελεύσεων, φροντίζων ἄρα καὶ χρηματικά βοηθήματα νὰ συνάξῃ καὶ νὰ διανέμῃ ὑπὲρ τῆς εὐρυτέρας τῶν ἰδεῶν του διαδόσεως, διετέλει δὲ εἰς τακτικὴν ἀλληλογραφίαν μὲ τοὺς κυριωτάτους τῶν ἑταίρων. Πληθὺς ἐπιστολῶν αὐτοῦ ἀνευρέθη ὑπὸ τῆς ἐξουσίας μετὰ τὴν ἐνεργηθεῖσαν καταδίωξιν τῶν Φιλορθόδοξων, ἐν αἷς τὰ αὐτὰ ἀνεμάσσα φορτικῶς περὶ τῶν ἐπιβούλων δῆθεν ἐνεργειῶν τῆς Ἀγγλίας ἐν Ἑλλάδι κατὰ τῆς ὀρθόδοξου θρησκείας, περὶ τοῦ Λουθηροκαλθινικοῦ συστήματος, περὶ τοῦ ἐπιβλαβοῦς καὶ ἀσεβδῶς προορισμοῦ τῶν σχολείων καὶ τὰ τοιαῦτα, προέτρεπε δὲ τὸν Λεοναρδόπουλον, πρὸς ὃν ἀπευθύνετο, νὰ μὴ παύσῃ ἀπὸ τοῦ νὰ ἀποκαλύπτῃ τοῖς πᾶσι τὸν

ἐπικείμενον δὴθεν κίνδυνον ἐκ τῆς ἐπιβουλῆς, διαβεβαιῶν ὅτι ὁ μισθὸς του ἔσται μέγας καὶ πολὺς ἐν τοῖς οὐρανοῖς. Φαίνεται δὲ ὅτι μερίστην ἔχαιρον ὑπόληψιν παρὰ τοῖς ἑταίροις, διότι ἐν ἑτέρᾳ ἐπιστολῇ τοῦ ἱερομονάχου Ἰγνατίου ἐκ Μεγάλου Σπηλαίου πρὸς τὸν αὐτὸν Λεοναρδῶ-πουλον ἀπὸ 16 Ἀπριλίου 1850 γράφονται τὰ ἑξῆς: «Ἐπιστέλλω πρὸς τὴν Ἰμετέραν Εὐγένειαν καὶ δύο βιβλιάρια καλούμενα τὸ μὲν «Φωνὴ Ὁρθοδοξίας» τὸ δὲ «Ἐρμηνεία τῶν χρησίων τοῦ Ἰεροῦ Ἀγαθαγγέλου» γεννήματα καὶ πόνοι ἀνδρὸς σοφοῦ καὶ ἐναρέτου καὶ μόνου διακεκριμένου ζηλωτοῦ τῆς ὀρθοδοξίας, γνωστοῦ πρὸς ὑμᾶς, καὶ τὸν ὁποῖον διεφύλαξεν ἡ Θεία Πρόνοια ὡς κειμήλιον τῆς θείας χάριτος εἰς τὴν παροῦσαν καθ' ἡμᾶς φρικτὴν ἐποχὴν καὶ γενεάν εἰς μαρτύριον αὐτῆς.»

Αἱ ἰδέαι καὶ ὁ χαρακτήρ τοῦ Φλαμιάτου οὕτω πως περιγράφονται ἐν ἐγγράφῳ ὅπερ συνέταξε τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν, ὅπως ἀποστείλῃ αὐτὸ πρὸς τοὺς παρὰ ταῖς ξέναις αὐλαῖς διαπιστευμένους πρέσβεις τῆς Ἑλλάδος πρὸς διαφώτισιν αὐτῶν περὶ τῶν διατρεχόντων τότε ἐν Ἑλλάδι:

«Κέντρον τῆς θρησκευτικῆς ταύτης διδασκαλίας ἦτο Κοσμάς τις Φλαμιάτος ἐκ Κεφαλληνίας ἀποκατεστημένος πρὸ χρόνων εἰς Πάτρας. Ὁ Φλαμιάτος οὗτος ὑπὸ θρησκομανίας καὶ θεομανίας ἀκράτους κατεχόμενος εἶχε συλλάβει ἐν τῷ ἀπομεμονωμένῳ βίῳ, ὃν ἐν Πάτραις διῆγε, τὴν ἰδέαν ὅτι ἡ Ὁρθόδοξος Ἑλληνικὴ Ἐκκλησία καὶ τὸ Ἑλληνικὸν Γένος ἐπεβουλεύοντο. Ἀρχηγὸν δὲ τῆς ἐπιβουλῆς ἐθεώρει τὴν Ἀγγλίαν, ἣτις διὰ τῶν νεωτερισμῶν τοὺς ὁποίους διὰ τῶν Συνταγμάτων καὶ τῶν μεταπολιτεῦσεων εἰσήγαγεν εἰς τὴν Εὐρώπην πᾶσαν καὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα προτίθεται τὴν ἀπώλειαν τῆς θρησκείας καὶ τοῦ γένους· ὅτι τὸ Σύνταγμα καὶ οἱ καθεστῶτες νόμοι τῆς Ἑλλάδος εἶνε σατανικοὶ καὶ ὅτι ἡ ἐπάνοδος τῶν χριστιανῶν εἰς τὴν καθαρὰν λατρείαν τῆς πίστεως ἀρκεῖ νὰ ὀργανώσῃ τὸν τόπον καὶ νὰ σώσῃ τὸ γένος. ὅτι τὰ ἐν Ἀθήναις σχολεῖα καὶ Πανεπιστήμια καὶ ἅπαντες οἱ ἐν αὐτοῖς διδασκόμενοι πρέπει ν' ἀποκρούωνται ἀπὸ τοὺς ἀληθεῖς χριστιανούς. ὅτι ἐν τέλει ἡ Ἱερὰ Σύνοδος ἐπιβουλεύεται ὅλην τὴν θρησκείαν. . . Ἐκεῖνο ὅπερ καθίσταται ἄξιον παρὰ τῆς ἡμετέρας εἶνε ὅτι ὁ Φλαμιάτος πιστεύεται ὅτι (φυλακισθεὶς) ὑπηρετεῖ τὴν θρησκείαν καὶ τὴν πατρίδα καὶ ὅτι ἡ ἀρχομένη κατ' αὐτοῦ καταδιώξις εἶνε κατὰ βούλησιν τοῦ Θεοῦ θέλοντος νὰ δοκιμάσῃ τὴν πρὸς αὐτὸν πίστιν καὶ ἀφοσίωσίν του. Κατὰ τὴν ἀνωτέρω ἔκθεσιν τῶν ἰδεῶν εἶχε διαδόσει τὰ βιβλία του, συνταχθέντα καὶ ἐκδοθέντα παρ' αὐτοῦ τὸ ἔτος 1849.»

Τοιοῦτος ἦτο ὁ Φλαμιάτος, ὅστις ἐν ἄλλῃ ἐποχῇ δρῶν καὶ ἐν εὐρυτέρῳ σταδίῳ θ' ἀνεδει-

κνύετο ἴσως διὰ τοῦ διαπύρου θρησκευτικοῦ ζήλου του ἄλλος Τορκουεμάδας. Ὅτι δὲ αὐτὸς ὑπῆρχεν ἡ ψυχὴ τῆς ὅλης ἑταιρίας ἀπόδειξις ὅτι ἅμα τῇ συλλήψει καὶ τῷ ἐπακολουθήσαντι μετ' ὀλίγον θανάτῳ του ἡ παράδοξος αὐτῆ θρησκευτικῆ φαντασμαγορία τῶν Φιλορθοδόξων διελύθη ὡς ἰστὸς ἀράχνης καὶ οὐδὲ λόγος κἀν ἐγένετο περὶ αὐτῆς πλέον εἰς τοὺς μετέπειτα καιροὺς.

Μέλη ἡ Ἐταιρία ἠρίθμει οὐκ ὀλίγα ἦσαν δὲ τὰ πλεῖστα τῶν μελῶν τούτων οὐχὶ κατὰ τύπους μεμνημένα, ὡς εἰκάσω, οὐδ' ὑπαγόμενα εἰς προδιαγεγραμμένας ὑποχρεώσεις, ἀλλὰ μάλλον ὀπαδοὶ ἀσπαζόμενοι τὰς προλήψεις καὶ συμμεριζόμενοι τὸν ἄκρατον τῶν ὑποκινήτων ζῆλον. Καὶ πάλιν ἐκ τούτων οἱ πλεῖστοι ἦσαν κληρικοὶ, μοναχοὶ, ἱερομόναχοι, ἱερεῖς, πνευματικοὶ κλπ. Ἐκ τῶν ἀνακαλυφθέντων ἐν Πάτραις ἐγγράφων τοῦ Φλαμιάτου, ἐνοχοποιοῦντο, καθὰ τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν ἀνεκοίνου πρὸς τὸ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν, πάντες σχεδὸν οἱ μονάζοντες ἐν Μεγάλῳ Σπηλαίῳ σὺν τῷ ἡγουμένῳ αὐτῶν Ἰγνατίῳ καὶ ἄλλοι μοναχοὶ διαμένοντες ἐν ταῖς μοναῖς Κοιλιάδος, Ἀγίου Ἀθανασίου, Ἀγίας Λαύρας, Ὁσίου Λουκά κλπ. πλὴν αὐτῶν δὲ καὶ δῆμαρχοὶ τινες καὶ δημοτικοὶ πάρεδροι καὶ πολῖται διαμένοντες ἐν Τριπόλει, Γορτυνίᾳ, Πάτραις, Ναυπλίῳ, Τήνῳ καὶ ἄλλαχού. Ὁ Νομάρχης Ἀχαΐας διεβεβαίωτο τὸ ὑπουργεῖον ὅτι εἰς τὴν σκευωρίαν ἦσαν ἀναμιγμένα καὶ ἄτομά τινα ἀνωτέρας τάξεως.» Ὁ προσδιορισμὸς οὗτος πρέπει νὰ θεωρηθῇ σχετικὸς πρὸς τὴν κοινὴν περιωπὴν τῶν συλληφέντων ἑταίρων, διότι μὲ ὅλην τὴν περιορισμένην πνευματικὴν πρόοδον τῆς ἐποχῆς ἐκείνης δύσκολον εἶνε νὰ παραδεχθῇ τις ὅτι ἄνδρες κατέχοντες διακεκριμένην ἐν τῇ κοινωνίᾳ θέσιν ἠδύνατον ν' ἀναμιχθῶσιν εἰς κινήματα τοιαῦτα, ἀποκινήματα ἀμαθείας παχυλῆς καὶ θρησκευτικῆς φρενοληψίας. Ἐκτὸς ἂν ὑποθέσωμεν, καὶ τοῦτο εἶνε τὸ πιθανώτερον, ὅτι τινὲς τῶν πολιτευομένων καὶ ἰδίως ἐκ τῶν Ρωσσοφρόνων, ὑπέθαλπον κρυφίως τὸν θρησκευτικὸν ἐρεθισμὸν καὶ τὸν ἐξεμεταλλεύοντο ἀποβλέποντες εἰς ἐνδεχόμενον πολιτικὸν ὄφελος.

Ἐρείσματα τῆς Φιλορθοδοξίας καὶ φυτώρια τῶν ἰδεῶν αὐτῆς ἦσαν τὰ κατὰ τὴν Πελοπόννησον ἰδίως μοναστήρια. Ἐκαστος δύναται νὰ φαντασθῇ κατὰ πόσον ἦτο τότε ἐλλιπὴς ἡ ἐκπαίδευσις τοῦ κλήρου, ἀφοῦ καὶ σήμερον μετὰ πάροδον τεσσαράκοντα περίπου ἐτῶν γενικῶς ἀνομολογεῖται ὅτι ἡ μόρφωσις καὶ ἡ ἀνάπτυξις τῶν λειτουργῶν τῆς θρησκείας ὑπολείπεται κατὰ πολὺ τοῦ πρέποντος. Ἐν τῇ μοναστικῇ ἀκηδίᾳ, ὅπου αἱ βοτάναι τῆς προλήψεως καὶ τῆς δεισιδαιμονίας ἐβλάστανον ἀνέτως εἰς τοὺς πύονας ἀγροὺς τῆς ἀμαθείας, ὁ χρόνος κατετρι-

βετο ἀφρόνως εἰς τὴν ἀνάγνωσιν χυδαίων θρησκευτικῶν βιβλίων προωρισμένων νὰ παρατείνωσι τὸ κράτος τῆς παχυλῆς ἀπαιδευσίας ἢ περὶ τὴν ἐρμηνείαν γραφιδῶν προφητικῶν κεντρῶνων, νοσηρῶν δημιουργημάτων τῶν σεσαλευμένων φρενῶν προϋπάρξαντός τινος μοναστοῦ. Μεταξὺ τῶν ἀναγινωσκομένων ἐν ταῖς μοναῖς βιβλίων παραδόξως ἀνευρίσκομεν καὶ τὴν μετάφρασιν τῆς Μιμῆσεως τοῦ Χριστοῦ, τοῦ περιβοήτου θρησκευτικοῦ συγγράμματος τοῦ τηλικούτου ἐγείραντος πάταγον ἐν τῇ Δύσει κατὰ τοὺς παρελθόντας αἰῶνας. Ἐν ἐπιστολῇ κατασχεθεῖσῃ ὑπὸ τῆς ἀστυνομικῆς ἀρχῆς εἰς τὴν διαλελυμένην μονὴν Ρικίτσας, μοναχὸς τις ἔγραφε πρὸς ἕτερον: «..... Προσέτι παρακαλῶ δόσε πρὸς τὸν πάτερ Ἡσαΐαν τὰ δύο βιβλία, τὴν Κλίμακα καὶ τὸ περὶ μιμῆσεως Χριστοῦ, διότι, καθὼς γνωρίζεις εἶνε ζῆνα καὶ μοῦ τὰ ζητοῦν.» Ὅπως σχηματίσωσι δὲ οἱ ἀναγνώσται ιδεῶν τινὰ περὶ τοῦ ποιῶν τῶν κυκλοφορούντων ἀνά τὸν μοναστικὸν κόσμον ἀσυναρτήτων προφητικῶν ὄνθυλευμάτων, ἅτινα εἶχον τὴν ἀξίωσιν θεοπνεύστων δῆθεν χρησμῶν, παραθέτω πρὸς τέρψιν αὐτῶν τὰ ἐξῆς εὐρεθέντα μεταξὺ τῶν ἐγγράφων τοῦ ἡγουμένου Ἰγνατίου ἐν τῇ μονῇ τοῦ Μεγάλου Σπηλαιίου.

»Ἐνας ἐπίσκοπος τῆς Κωνσταντίας, ἐπαρχίας τῆς Ῥωσίας τελευτήσας κατὰ τὸ αὐτῶν ἔτος, ἀφῆκε τὰ παρόντα 12 κεφάλαια ἐγγράφως ἐσφραγισμένα εἰς ἓνα πλίκον (*phalellon*) καὶ εἶχε παραγγείλει μετὰ ἀράς νὰ μὴ ἀνοιχθῇ εἰμὴ εἰς τὸ ἥδη τρέχον αὐτῶν, ἐπειδὴ καὶ κατ' αὐτὰ τὰ ἔτη ἔχουν ν' ἀσφραγισθῶσι τὰ ἐξῆς κεφάλαια:

Α'.—Θέλει γίνει ἓνας βασιλεὺς καὶ μετ' ὀλίγον ἀποθάνῃσεται.

Β'.—Ἐνας μεγαλειότερος μονάρχης θέλει λυπήσει τὸν ἑαυτὸν του πολλά.

Γ'.—Ἐνας μεγαλειότερος αὐθέντης θέλει ἐτοιμάσει διὰ τὸν ἑαυτὸν του ἓνα αἰματώδη λουτρόν.

Δ'.—Θέλουν σηκωθοῦν οἱ καταφρονούμενοι καὶ δυναμωθήσονται.

Ε'.—Ὁ Φθόνος ἐξαιλεφθήσεται ἀπὸ τὸν χριστιανισμόν.

ΣΤ'.—Εἰς τριῶν ἡμερῶν διάστημα θέλουν φανερωθῶν εἰς τὸν οὐρανὸν βρονταὶ καὶ κομήται ἀπερίγραπτοι.

Ζ'.—Συμβήσεται φθορὰ διὰ ξηρᾶς καὶ θαλάσσης.

Η'.—Εἰς τὰς 18 Μαρτίου αἰζηθήσονται αἰματώδεις πόλεμοι.

Θ'.—Εἰς τὰς 11 Ἰουλίου συμβήσονται δύο ἀνήκουστοι νίκαι.

Ι'.—Εἰς τὰς 16 Αὐγούστου θέλει γίνει ἄφραστος ζέστη.

ΙΑ'.—Εἰς τὰς 18 Ὀκτωβρίου ἀπολεσθήσεται τὸ ἥμισυ τῆς ἀνθρωπότητος.

ΙΒ'.—Θέλει ἐκλεχθῇ ἓνας βασιλεὺς ἀπὸ τοῦ Ἱμπερίον.

« 1755 Νοεμβρίου 14. Ἐνθύμησις.

Εἰς τὸν Μωρέαν, εἰς τὸ μοναστήριον τῶν Ἀγίων Σαράντων στοχάζομενος ἐγὼ ὁ γέρον Σπῦρος εἰς τὴν βιβλιοθήκην τοῦ Μοναστηρίου εἰς ἓνα πεπαλαιωμένον βιβλίον χειρόγραμμα πατρικὸν ὀνομαζόμενον Ἐξαήμερον εἰς λέξιν ἑλληνικὴν, εἰς τὸ ὁποῖον στοχάζοντάς το καὶ διαβάζοντας ἐκεῖνα τὰ ἀξιοθαύμαστα μυστήρια οὐράνια καὶ ἐπίγεια εὖρα εἰς ἓνα μέρος ὅπου ἔγραφε πῶς ὅταν ἰδῆτε τὸ χριστιανικὸν γένος τὸ στρατεύμα καὶ τὴν ἀρμάδα τοῦ ξανθοῦ γένους νὰ κατέβῃ εἰς τὸ Αἰγαῖον Πέλαγος, ἤγουν εἰς τὰ νησιά τῆς Ἀσπρῆς Θαλάσσης, νὰ περικυκλώσῃ διὰ θαλάσσης καὶ ξηρᾶς τοῦ Ἰσμαὴλ τὸ γένος, τότε εἶνε βεβαιωμένοι οἱ χρησμοὶ καὶ ἡ διορία καὶ ἡ βουλή τοῦ Θεοῦ νὰ τελειώσουν τὰ ὅσα ἐμφαίνουσι καὶ φανερώνουσι ἐξάπαντος, διατὶ ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ παρελεύσεται, οἱ δὲ λόγοι καὶ ἡ βουλή τοῦ Θεοῦ, τὰ ὅσα ἐδίδωρε δὲν εἶνε βολετὸν νὰ παρέλθωσιν.»

Ἀξιοσημείωτον εἶνε ὅτι καὶ ἐν τῷ μέσῳ τῶν ἀσυναρτήτων αὐτῶν παραλογισμῶν ἡ πολιτικὴ ιδέα δὲν λησμονεῖται καὶ τὸ «ξανθὸν γένος» ἐμφανίζεται ἀκαταπαύστως καὶ παρίσταται ὡς ὁ μέλλον λυτρωτής. Ἄν ὅμως ὁ γέρον Σπῦρος ἠξιώθη νὰ ἐπιζήσῃ δέκα τρία ἔτη μετὰ τὴν προφητικὴν του ἀνακάλυψιν καὶ εἶδε τῷ ὄντι τὸν στόλον τοῦ ξανθοῦ γένους πλέοντα εἰς τὸ Αἰγαῖον καὶ τοὺς στρατιώτας τοῦ Ὀρλώφ ἀποβιβαζομένους εἰς τὴν Πελοπόννησον καὶ ἐγένετο μάρτυς τῶν οἰκτρῶν καὶ αἱματηρῶν συνεπειῶν τῆς ὑπερβολικῆς εὐπιστίας τοῦ ἀτυχοῦς ἑλληνικοῦ ἔθνους, εἶμαι βέβαιος ὅτι πολὺ διαφορετικὰ θὰ ἐστοχάζετο κατόπιν ὡς πρὸς τὸ κύρος τῶν τοιοῦτων ἐπαγγελιῶν!

Σύμβολα ἰδιαίτερα ἡ ἔταιρία φαίνεται ὅτι δὲν εἶχεν. Παρατηρήθη μόνον κατόπιν ὅτι τινὲς τῶν συλληφθέντων κληρικῶν ἐκ τῶν ἄγαν ζηλωτῶν ἔφερον ἐπὶ τοῦ ῥάσου των ἢ ἐπὶ τοῦ κλύμματος τῆς κεφαλῆς σταυρὸν κεντημένον δι' ἐρυθρᾶς μετάξης καὶ τὸ ῥητὸν ἐν τούτῳ νίκαι εἰς τὰς τέσσαρας τοῦ σταυροῦ γωνίας. Περί τούτου ἐγένετο λόγος καὶ αἱ ἀρχαὶ μάλιστα ἐζήτησαν τὴν γνώμην ἐνὸς τῶν εὐπαιδύτων ἱεροκλήρικων τῶν ἀποσταλέντων ὑπὸ τῆς Συνόδου εἰς τὴν Πελοπόννησον κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς μεγάλης ἐνεκα τῶν Χριστοφορικῶν ἐξάψεως, ὅστις ὁμως ἀπήντησεν ὅτι ὁ σταυρὸς ἠδύνατο νὰ εἶνε ἀπλοῦν ἐμβλημα ἐνὸς τῶν μοναχικῶν ταγματῶν.

Ἐκρίνα ἐπάναγκες νὰ ἐνδιατριψῶ ἐπὶ μακρὸν εἰς τὰ τῆς ἔταιρίας ταύτης καὶ προσεπάθησα νὰ παραστήσω ὅσον οἶόν τε ἀκριβῶς τὴν σύστασιν, τὸν ὀργανισμόν της, τὸν σκοπὸν της τὰς ιδέας καὶ τὴν διανοητικὴν ἰκανότητά των ἰδρῶν

τῶν τῆς ἐπειδῆ, ὡς εἶπον ἐν ἀρχῇ, αὐτὴ ἦτο ἢ παραίτιος τῆς ἐπελθούσης ἀναστατώσεως, ὃ δὲ Παπουλάκης ἐγένετο βεβαίως ὄργανον τῶν ἰδεῶν αὐτῆς. Ἡ στενὴ σχέσηις τοῦ Παπουλάκη μετὰ τῶν Φιλορθοδόξων εἶνε γεγονός ἀναμφισβήτητον, μαρτυρεῖται δὲ ὑπὸ πλείστον ὄσων ἐγγράφων. Ἡ βροντώδης φωνή, ἣν αἰνίττεται ἐν τῇ ἀνωτέρω δημοσιευθείσῃ ἐπιστολῇ τοῦ ὁ Φλαμιάτος καὶ ἣτις ἦτο ἀναγκαῖον, ὡς λέγει, νὰ κηρύττῃ τὴν ἐπιβουλὴν ἡμέραν καὶ νύκτα, ἦτο προδήλως τὸ κήρυγμα τοῦ Χριστοφόρου. Ἄλλως τε παρὰ πόδας τῆς αὐτῆς πρὸς τὸν Παρθένιον ἐπιστολῆς ὁ Φλαμιάτος γράφει: «Αὐτὰ τὰ ὀλίγα ἀνάγνωσον καὶ πρὸς τὸν ὅσιον Χριστόφορον, πρὸς τὸν ὁποῖον προσφέρατε τὰ ἐγκάρδια σεβάσματα καὶ τοὺς ἀσπασμούς μου, εἴαν τύχῃ περίστασις καὶ ἐνωθῆτε μετ' αὐτοῦ.» Ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς ταῖς κατασχεθείσαις εἰς τὴν μονὴν Ρικίτσας πολλαχού μνημονεύεται ὁ Χριστόφορος· μία μάλιστα, γεγραμμένη διὰ τοῦ συνήθους παρὰ τοῖς Φιλορθοδόξοις συνθηματικοῦ ὕφους καὶ λέγουσα: «Τί κάνετε; ὁ σπόρος φύτρωσε, θὰ θερίσωμεν ἢ ὄχι; ἐγὼ φεύγω διὰ τὴν Μάνην» πεμθεῖσα δὲ ἐκ Μονεμβασίας, εἶνε φαίνεται αὐτοῦ τοῦ ἰδίου Χριστοφόρου. Ὁ Νομάρχης Ἀχαΐας διαβεβαίωσεν ὅτι εἰς τὴν ἀλληλογραφίαν τῶν οἱ ἐταῖροι ὁμολογοῦσι τὸν Χριστόφορον ὡς συνέταιρον καὶ συνάδελφόν των· ὁ δὲ ἑπαρχος Καλαβρύτων ἀναφέρει ὅτι ὁ Ἰγνάτιος καὶ ὁ Παρθένιος καὶ ἕτερός τις μοναχὸς ὀνόματι Ἀνανίας Κωνσταντόπουλος καὶ ὁ Ἡσαΐας, ἐκ τοῦ Μεγάλου Σπηλαίου καὶ οὗτος, διετέλου εἰς στενοτάτας σχέσεις μετὰ τοῦ Χριστοφόρου ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Καλαβρύτων καὶ ἰδίως ἐν τῷ δήμῳ Κλειτορίας μετ' αὐτοῦ διατρίβοντες· ὅτι συχνάκις μετέβαινον ἑαυτῶν εἰς τὰς γειτονικὰς ἐπαρχίας Κορίνθου, Τριπόλεως καὶ Γορτυνίας πρὸς διάδοσιν τῶν ἑαυτῶν ἰδεῶν· ὅτι ἐνίοτε μετέβαινον ἐκ Πατρῶν πρὸς συνάντησιν των καὶ ὁ Φλαμιάτος καὶ ὅτι ἅπαντες οἱ ρηθέντες συνῆλθον περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ μηνὸς Μαΐου 1851 εἰς τὴν μονὴν τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου καὶ ἀφοῦ διέμειναν αὐτοὶ ἐπὶ ἰκανὰς ἡμέρας ἀπῆλθον ἕκαστος εἰς τὰ ἴδια. Πλὴν καὶ ἂν αὐτὴ ἢ πληθώρα τῶν ἀποδείξεων δὲν ὑπῆρχεν, ἀρκεῖ τὸ γεγονός τῆς ἐντελοῦς ὁμοιότητος τοῦ κηρυγματος τοῦ Χριστοφόρου πρὸς τὰς ἰδέας τῶν Φιλορθοδόξων καὶ τὸ τῆς ἀηδοῦς καὶ μέχρι κόρου ἐπαναλήψεως τῶν περὶ Ἀγγλίας καὶ Λουθηροκαθίτων καὶ περὶ ὄρκου, καὶ περὶ βασιλέως μωρολογιῶν τοῦ Φλαμιάτου ἢ ἀποδείξῃ ὅτι ὁ Παπουλάκης ἦτο, τοῦλάχιστον κατὰ τὴν τελευταίαν αὐτοῦ περιόδειαν ὁ διερμηνεὺς καὶ ὁ κήρυξ τῶν Φιλορθοδόξων, προσκολληθεὶς καὶ ἀφοσιωθεὶς εἰς τὴν Ἐταιρίαν ἐξ ἀμαθοῦς θρησκευτικοῦ ζήλου. Παρὰ πολλοῖς μάλιστα ἐπεκράτει ἢ πεποιθησις ὅτι καὶ

χρηματικὰ βοήθηματα μνηκίως ἀπεστέλλοντο αὐτῷ παρὰ τοῦ Φλαμιάτου, ἅτινα οὗτος δὲν ἐξόδευε πρὸς εὐζωϊαν, οὐδ' ἀπεθησαύριζεν, ὦν ὁμολογουμένως ὑπέρτερος τῆς ταπεινῆς ἀργυρολογίας, ἀλλὰ διένειμεν ἴσως εἰς τοὺς ἀπορωτέρους ἐκ τῶν περὶ αὐτὸν ὀπαδῶν, ἐνισχύων οὕτω καὶ δι' ὑλικῶν μέσων τὴν ἀφοσιώσιν των.

Ἐπὶ τοιούτους ὄρους συντεταγμένη καὶ ἐνεργοῦσα ἡ Ἐταιρία τῶν Φιλορθοδόξων δὲν ἦτο βεβαίως λίαν σοβαρά, οὐδὲ κίνδυνος ἄμεσος ἐξ αὐτῆς ἐπέκειτο. Ὑποπεύω μάλιστα ὅτι ἡ σπουδαιότης αὐτῆς ὑπὲρ τὸ δέον ἐξήρηθη καὶ ἐπὶ τὸ ὑπεροβικώτερον πάρεστάθη ἐν ταῖς ἐπισήμοις τῶν Ἀρχῶν ἐκθέσει πρὸς ἐπίδειξιν ζήλου, ὡς συνήθως συμβαίνει εἰς τὰς τοιαύτας περιστάσεις καὶ πρὸς μεγαλοποιήσιν τῶν ἰδίων ἐκδουλεύσεων. Τὰς ἀνατρεπτικὰς ἰδέας τῶν φαντασιόκωπων αὐτῶν δύσκολον ἦτο νὰ συμεριστη εὐθύς ἐξ ἀρχῆς ὁ λαός, πρόσφατον ἄλλως τε ἔχων πείραν ὅτι ἡ Κυβέρνησις, ὡσάκις ἤθελε, δραστηρίως ἠδύνατο νὰ καταστείλῃ πᾶσαν πρὸς διάσάλευσιν τῆς δημοσίας τάξεως ἀπόπειραν. Ἡκουεν ὁμως μετ' ἐνδιαφέροντος καὶ μετὰ συμπαιθείας τὰ κηρύγματα αὐτὰ καὶ τὰς εἰσηγήσεις περὶ τῶν δῆθεν τεκταινομένων κατὰ τῆς θρησκείας τοῦ ἐπιβουλῶν, ὃ δὲ ἐκ τούτου ἐρητισμὸς ἐπιτεινόμενος ἄδηλον εἰς ποῖον ὀλέθριον πέρας ἠδύνατο ν' ἀπολήξῃ. Μὴ λησμονώμεν ὅτι κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν ὁ θρησκευτικὸς φανατισμὸς ἦτο λίαν εὐεξαπτος, αἱ δὲ πράξειαι ἀρχαὶ τῆς ἀνεξιθρησκείας ἤκιστα διαδεδομένα. Μόλις ὀλίγος καιρὸς εἶχε παρέλθει ἀφότου τὸ Κράτος εἶχε περιπλακῆ εἰς σχολιὰν διεθνῆ διαφορὰν ἀπολήξασαν εἰς ὀδυνηρὰν πρὸς τὴν ἐθνικὴν ἡμῶν φιλοτιμίαν ὕβριν ἕνεκα τῆς παραφορᾶς τοῦ ὄχλου τῆς πρωτευούσης, λιθοβολήσαντος καὶ ἀποπειραθέντος νὰ πυρπολήσῃ τὴν οἰκίαν τοῦ Πατριάρχου, ἐπὶ τῇ προφάσει ὅτι ὁ ἰουδαῖος οὗτος πρὸς ἐμπαιγμὸν τῆς χριστιανικῆς θρησκείας ἐσταύρωσε τὴν ἡμέραν τῆς Μεγάλης Παρασκευῆς ἓνα ἀλέκτορα! Καὶ ἐν αὐταῖς ταῖς Ἀθήναις ὑπὸ τὰ ὄμματα τῆς ἐξουσίας φανερὰ ἦσαν τὰ σημεῖα τῆς δυσμενείας πολλῶν κατὰ τῆς ἀλλοδόξου δυναστείας καὶ λόγος ἐγένετο μάλιστα περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ ἔτους 1852 περὶ συνωμοσίας, οὗ ἕνεκα συνελήφθη καὶ παρεπέμφθη εἰς δίκην εἰς ὑπολογαγὸς τῆς φάλαγγος. Κατ' αὐτὴν περίπτωσιν τὴν ἐποχὴν ἐτιμωρήθη καὶ εἰς ἰερεῖς, ἐφημέριους τοῦ νεοδημῆτος τότε ναοῦ τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς, διότι ἤρνετο νὰ μνημονεύσῃ κατὰ τὴν λειτουργίαν τοῦ ὀνόματος τοῦ βασιλέως, ὡς ἑτεροδόξου, ἀπόδειξις ὅτι καὶ ἐν τῇ πρωτευούσῃ οἱ Φιλορθοδόξοι εἶχον τοὺς προσηλύτους των καὶ τοὺς ἀσπαζομένους τὰς ἑαυτῶν δοξασίας.

(Ἐπεταὶ συνέχεια).

ΧΑΡΑΛΑΜΠΗΣ ΑΝΝΙΝΟΣ.